

OS/2 na autoputu

Uz OS/2 Warp, kao deo Bonus Pack-a, IBM distribuira i Internet Access Kit (IAK). Svaki korisnik Warpa je tako i vlasnik ulaznice za veliku globalnu predstavu zvanu Internet!

Pavle Peković

Internet ili, kako ga mnogi zovu, "mrežu svih mreža", trenutno čini preko trideset miliona međusobno povezanih računara u (skoro) svim državama sveta. Popularnosti Internet-a mnogo je doprinela mogućnost povezivanja korišćenjem SLIP ili PPP protokola, dakle običnim telefonskim linijama - treba startovati softver, pozvati nekog Internet provider-a i... na mreži ste! Mnoge je, međutim, odbijala nabavka softvera i njegovo ispravno konfigurisanje: bilo bi mnogo lakše da je sve ugrađeno u operativni sistem koji pokreće računar. Rečeno - učinjeno: OS/2 Warp obezbeđuje direktnu vezu sa Internet-om.

Veza sa Internet-om, zapravo, počiva na TCP/IP protokolu čija implementacija za OS/2 nije nikakav novitet: TCP/IP za OS/2 postoji nekoliko godina i savršeno je funkcionisao već u verziji 2.0. Na IBM-ovom FTP serveru odavno su se pojavile i implementacije klijent verzija popularnih Internet servisa kao što su mail, news, gopher... Iako je sve bilo tu, OS/2 2.x se nije mnogo koristio za vezu sa Internet-om, pre svega zato što je korisnicima bilo komplikovano da pokrenu sve te dodatke: trebalo je prvo nabaviti i instalirati IBM TCP/IP kao i odgovarajuće klijent aplikacije, onda ih konfigurisati tako da rade preko SLIP-a i na kraju naći Internet provider-a koji pruža odgovarajuće usluge. IAK 3.0 je doterani IBM TCP/IP 2.0, uz nekoliko klijent programa za najpopularnije Internet servise kao i komunikacioni program za uspostavljanje veze sa Internet provider-om. Novo je to što je u IAK-u primenjena sve popularnija Plug and Play koncepcija: sve je spremno da se, bez posebnog truda, iskoriste potencijali Internet-a!

Korak napred u praćenju Plug and Play koncepcije su komunikacioni centri koje je IBM otvorio u preko 90 zemalja (700 gradova). Centri su poznati pod imenom IBM Internet Connection Service i, pogadate, nude

uslugu vezivanja na Internet. Usluge ovih centara se plaćaju, ali kupci OS/2 3.0 Warp dobijaju 3 sata odnosno 30 dana besplatnog korišćenja. Isti centri se koriste i za distribuciju novih verzija IAK softvera do kojih se dolazi potpuno automatski, iz samog IAK-a.

U nas, na žalost, ne postoji ovakav IBM centar, te je za sada bolje zaboraviti na IBM Internet Connection Service dialer i koristiti Other Internet Providers dialer za vezu sa drugim Internet provider-ima. SLIP (a mnogo češće PPP) veze sa mrežama internet tipa u našim krajevima nudi nekoliko komercijalnih kao i akademskih organizacija.

Za uspostavljanje veze sa Internet provider-ima je, pored uobičajenog konfigurisanja modema i TCP/IP parametara, potrebno izabrati interfejs preko koga će se ostvariti TCP/IP komunikacija. U osnovnom IAK paketu moguć je samo SLIP interfejs; IBM-ovi stručnjaci, očito, nisu stigli da završe posao oko PPP-a i WWW (World Wide Web) browser-a do izlaska Warp-a na tržište. U međuvremenu, oba proizvoda su završena i mogu se naći na IBM FTP serveru, kao i na Sezamu.

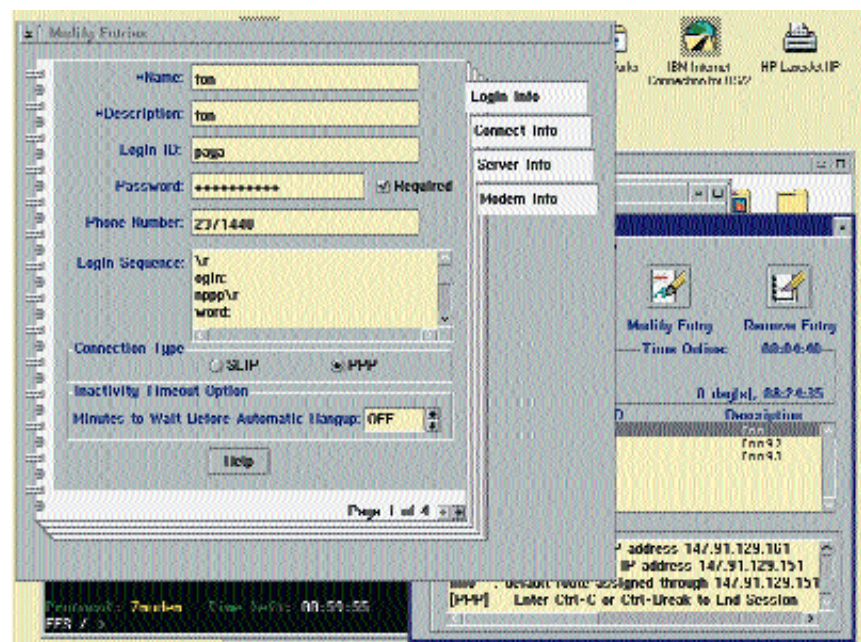
Konfigurisanje

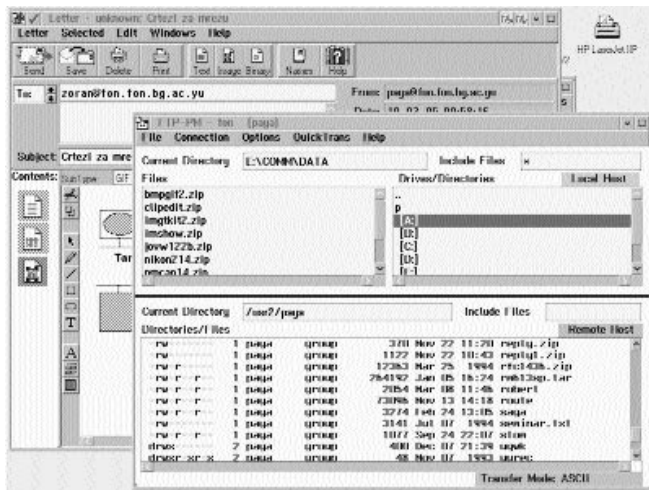
Većina informacija za konfigurisanje veze sa Internet provider-om, kao što su IP adrese, NetMask, VJ kompresija, korisničko ime za pristup sistemu, lozinku i ostalo dobija

se od samog provider-a, dok na korisniku ostaje da podesi parametre vezane za svoj modem kao i login proceduru koja obično pravi najviše problema. Primetili smo i neke mane dialer-a: nema, recimo, načina da se postojeća konfiguracija prekopiraju u neku novo, što bi omogućilo znatno lakše konfigurisanje sistema za veze sa provider-ima čiji centri imaju više telefonskih brojeva. Nedostajala nam je i redial opcija (u svetu, izgleda, nije uobičajeno da broj koji zovete bude zauzet, pošto svi bez problema dobijaju onoliko linija koliko im je potrebno) dok su stalna nepotrebna pitanja tipa "Exit? OK? Cancel" malo usporavala rad.

Ništa bez hex editora

Za ovaj prikaz smo koristili usluge računara fon.fon.bg.ac.yu na Fakultetu organizacionih nauka u Beogradu, sa kojim smo bez problema uspostavili vezu preko PPP interfejsa korišćenjem naloga otvorenog baš za naš host. Problem je nastao sa PPP nalogom uz koji se koristi i PAP sistem za autorizaciju: među opcijama za konfigurisanje ne postoji ništa vezano za PAP, a on se ne pominje ni u help-u, premda podrška za PAP i CHAP autorizaciju evidentno postoji. Najzad smo, dampujući fajl PPP.EXE (dokle će morati ovako da se "hakeriše?"), shvatili da korisnik sam treba da kreira datoteke PAPSCT i CHAPSCT i u njih upiše relevantne informacije.

Uputstvo za IAK i njegov *help* sistem su u svakom pogledu šturi - opisi većine pojmova dati su u jednoj rečenici. Mnogima će i ovo biti dovoljno, pošto je osnovno konfigurisanje (izuzimajući možda pravljenje *login script*-a), veoma jednostavno, ali onome kome je potrebno nešto neuobičajeno ostaje samo da se uzda u svoju srećnu zvezdu i iskustvo u konfigurisanju novih proizvoda.

Servisi

Tokom instalacije IAK kreira nekoliko foldera koji, pored programa, sadrže ikone preko kojih se stiže do klijent programa za razne *Internet* servise. Kao što smo i očekivali, tu su program za elektronsku poštu (*Ultimedia Mail/2 'Lite'*), *telnet* i 3270 *telnet*, *ftp*, *gopher* kao i program za praćenje *News* konferencijskog sistema (*NewsReader/2*). Uz pomenuti *WWW browser*, koga ćete naći i na domaćim BBS-ovima, to je kompletna osnova za korišćenje najpopularnijih *Internet* servisa. Napredniji korisnici, kojima će možda zatrebati klijenti za neke druge servise ili server aplikacije, imaju na raspolaganju programe nezavisnih proizvođača među kojima su recimo *IRC (Internet Relay Chat)* klijent, *gopher* server i mnogi drugi. Naći će ih na stranim ili dobaćim BBS-ovima i FTP serverima, pošto je većina ovoga softvera u javnom vlasništvu.

Elektronska pošta, najčešće korišćeni *Internet* servis, koristi se posredstvom programa *Ultimedia Mail/2 'Lite'*. Kao što je i uobičajeno kod ovakvih programa, *Mail/2* koristi *SMTP (Simple Mail Transfer Protocol)* za slanje, odnosno *POP (Post Office Protocol)* za prijem *Email*-a. *SMTP* i *POP* imaju gotovo svi *Internet provider*-i, kako u svetu tako i u nas, pa je sa te strane obezbeđena uspešna komunikacija.

Extensions) sistem koji, osim prenosa tekstualnih poruka, omogućava i prenos binarnih datoteka. Korišćenjem posebnih *header* linija i konverzijom binarnih fajlova u format pogodan za prenos elektronskom poštom, poruka uspešno stiže do odredišta sa svim potrebnim informacijama za vraćanje slika i binarnih datoteka u originalni format. Naravno, sve ovo pod pretpostavkom da softver koji koristi primalac poruke takođe podržava *MIME* specifikaciju.

Za ulaz u "najveću svetsku pričaoicu", kako nazivaju *UseNet News* konferencijski sistem, IBM nudi *NewsReader/2*. Ovaj program komunicira sa izabranim *News* serverom preko *NNTP-a (Network News Transfer Protocol)* - to je standardni protokol za razmenu *News* poruka preko *TCP/IP*. *NewsReader/2* ima sve što je potrebno za uspešno praćenje konferencija i učestvovanje u njima, a slično se može reći i za *gopher* klijent koji omogućuje "šetnju" kroz *gopher* menije, pretraživanje po nazivima stavki kao i manipulaciju odabranim dokumentima.

Program *telnet* postoji u dve verzije. Jedna omogućava povezivanje sa računarima koji podržavaju 3270 terminal komunikaciju, što je slučaj uglavnom sa *IBM mainframe* računarima. U nas će ovaj program dobro doći onima koji imaju korisnički nalog na *rcub.rcub.bg.ac.yu* računaru Univerzitetskog računskog centra u Beogradu. Za ostale je tu *telnet* koji podržava uobičajene terminal emulacije kao što su *ANSI, VT100, VT220, HFT (High-Functional Terminal)* i *NVT (Network Virtual Terminal)*. *VT* emulacije rade bez greške na svim računarima koje smo koristili, dok sa *ANSI*-jem ima problema: kada neki program intenzivno koristi *ANSI* sekvence, ekran se posle nekog vremena "zbrlja", pogotovu ako se komunicira sa računarem koji radi pod *SCO Unix*-om.

Sam program ima sve što je i uobičajeno: slanje, prijem i čitanje poruka, ažuriranje baze uz mogućnost razvrstavanja po folderima, dodavanje potpisa, odgovor sa citiranjem pitanje, prosledjivanje pošte na novu adresu... Najzanimljivije je što *Ultimedia Mail/2 'Lite'* podržava *MIME (Multipurpose Internet Mail*

Za korišćenje pomenutih aplikacija skoro da nismo morali da konsultujemo uputstvo ili *help*: funkcije korisničkog interfejsa bile su očigledne ili veoma slične onome što je uobičajeno na drugim platformama. Međutim, implementacija *FTP* klijenta je dosta neobična: akcenat je stavljen na korišćenje prednosti grafičkog okruženja, pa se prenos datoteka može obaviti samo uz pomoć miša, *drag and drop* funkcijom. Korišćenje samog programa je zaista jednostavno, ali će onima koji su navikli na tradicionalne *ftp* implementacije trebati malo vremena da se naviknu na novi interfejs.

IBM WebExplorer 1.0, kao što smo videli, nije deo osnovnog *IAK* paketa jer *IBM* nije stigao da ga završi na vreme. Za nestrpljive, na *FTP* serverima se mogla naći beta verzija *WWW browser*-a. Konačno, par meseci nakon predstavljanja *Warp*-a, završen je i *WebExplorer*. Na testu se veoma dobro pokazao: radio je pouzdano i uspešno se uklopio kako u globalno *Internet* okruženje tako i u *OS/2* korisnički interfejs.

Sve pomenute aplikacije su *PM (Presentation Manager)* programi. Pored njih, u *IAK*-u postoje i *telnet*, *telnet 3270*, *ftp* i *finger* aplikacije za *OS/2* tekst mode. I oni funkcionišu korektno, uz ponovljeni problem sa *ANSI* emulacijom. Očigledno je, ipak, da je *IBM* stavio akcenat na *PM* aplikacije, dok je tekst mod prepušten nostalgijom korisnicima ili, eventualno, administratorima sistema u procesu konfigurisanja. Njima će pomoći i čitav niz uslužnih programa koje smo sretili na svim platformama: *ping*, *nslookup*, *route*, *traceroute*, *iptrace*...

A DOS i Windows?

IBM se svojski potrudio da obezbedi maksimalnu kompatibilnost sa *Windows*-om, tj. da *Windows* korisnici bezbolno pređu na novi operativni sistem ne odričući se aplikacija koje su do tada koristili. Ovo se vidi i u *IAK*-u: postojećim *DOS* i *Windows* programima omogućeno je da koriste *TCP/IP* interfejs iz *IAK*-a preko *DOS TCP/IP* drajvera. Veza sa *Windows*-om ostvaruje se preko *WINSOCK.DLL* biblioteke koju koristi većina novijih *Windows TCP/IP* programa. U praksi je to lepo funkcionisalo: uspešno smo koristili *LEPO QVTNet, NCSA Mosaic, Cello* i druge slične programe.

Sve u svemu, *IBM* je na velika vrata ušao u *show* zvani *Internet*, pre svega sledeći *plug and play* koncepciju koja tako odgovara početnicima. Neko čak reče da, kada vozite *Warp* na Informativnom autoputu (*Information highway*), treba odmah da pređete u krajnju levu traku!